

Kaišiadorių rajono savivaldybės viešoji biblioteka

2010 – 2012 M. STRATEGINIS VEIKLOS PLANAS

Asignavimų Valdytojas (-ai)	Kaišiadorių rajono savivaldybės viešoji biblioteka, 190597044
------------------------------------	---

Misija	Viešoji biblioteka (toliau biblioteka) – modernių, prieinamai išdėstytų rajone filialų sistema, sudaranti lygias galimybes visiems vartotojams naudotis informacijos ištekliais, tenkinti kultūrinius, rekreacinius ir žinių poreikius.
---------------	---

Situacijos analizė	
Išorinės aplinkos analizė	
Teisiniai veiksniai.	Savivaldybės viešoji biblioteka pagal LR Vietos savivaldos įstatymą priskiriama savivaldos riboto savarankiškumo funkcijoms. Todėl jas reglamentuoja Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas, Bibliotekų įstatymas, kiti LR įstatymai, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimai, kiti norminiai dokumentai.
Politiniai veiksniai.	Lietuvos pasirinktos demokratinės plėtros ir informacinės bei žinių visuomenės kūrimo kryptys tiesiogiai siejasi su bibliotekos misija: sukurti lygias galimybes visiems visuomenės nariams naudotis informacijos ištekliais, dalyvauti išsilavinusios visuomenės kūrime. Savivaldybės viešoji biblioteka siekia plėtoti veiklą pagal Lietuvos Respublikos ir Kaišiadorių rajono savivaldybės kultūros politikos nuostatas bei ES gaires, pagal kurias tradicinė biblioteka transformuojama į modernią biblioteką.
Ekonominiai veiksniai.	Rinkos ekonomikos sąlygomis informacija, žinios skatina verslumą, ūkio raidą, materialinę gerovę. Bibliotekų reikšmė didėja. Ekonomiškai stipriose šalyse viešųjų bibliotekų paslaugos yra nemokamos. Dėl nepakankamai bibliotekai skiriamų biudžetinių asignavimų, nuo 2007 m. pradėtos teikti kai kurios mokamos paslaugos vartotojams. Bibliotekos mokamų paslaugų kainos nėra barjeras vartotojams naudotis biblioteka, nes: vartotojas sumoka už elektroninį pažymėjimą vienkartinį mokestį ir įgyja teisę neribotą laiką naudotis visų šalies bibliotekų, LIBIS dalyvių, paslaugomis, organizuojami nemokami kompiuterinio raštingumo mokymai. Didėjant vartotojų ir lankytojų srautams ir mažėjant lėšų knygoms įsigyti, bibliotekų dokumentų fondai neatitinka vartotojų reikmių. Kompiuterinės ir programinės įrangos atnaujinimas reikalauja didelių investicijų. Biblioteka turi įdirbį fondo ieškos, projektinės veiklos srityse.
Socialiniai veiksniai.	Bibliotekose sudarytos sąlygos viešai prieigai prie informacijos ir interneto visų socialinių ir amžiaus grupių žmonėms. Bendrojoje Lietuvos Respublikos ir Kaišiadorių rajono savivaldybės kultūros politikoje ir ES politikoje svarbus dėmesys skiriamas interaktyvioms paslaugoms ir jų prieinamumui. Viešoji interneto prieiga, skaitmeninio raštingumo skatinimas, mokymosi visą gyvenimą palaikymas per neformalųjį švietimą yra bibliotekos veiklos kryptys, kuriančios prielaidas spartesniam perėjimui į žinių ekonomiką ir žinių visuomenę. Geresnės darbo sąlygos užsienyje skatina ne tik rajono gyventojų emigraciją, bet atsiliepia ir profesionalių darbuotojų kaitai. Maži bibliotekininkų atlyginimai, neskatina į rajono bibliotekas atvykti dirbti bibliotekos specialistų su aukštesniu išsilavinimu.
Technologiniai veiksniai.	Naujų technologijų įtaka lemia naujų bibliotekos paslaugų atsiradimą ir prieinamumą. Biblioteka dėl palankių rajono politinių sprendimų ir nuolatinio dalyvavimo įvairių fondų bei programų finansuojamų projektų konkursuose, nuosekliai turtina materialinę bazę ir

apsirūpina šiuolaikinėmis technologijomis, taip sudarydama sąlygas geresniam rajono gyventojų bibliotekiniam aptarnavimui, spartesniems kūrybiniais procesams. Viešoji biblioteka yra LIBIS (Lietuvos integralios bibliotekų informacijos sistemos) projekto dalyvė nuo 2003 m., projekto „Bibliotekos pažangai“ dalyvė nuo 2008 m. ir projekto „Interaktyvių elektroninių paslaugų, skirtų leidiniams ir publikacijoms užsakyti bei gauti viešosiose bibliotekose plėtra“ nuo 2009 m. Sukurtas ir naujais analiziniais aprašais pildomas elektroninis katalogas. Veikia Komplektavimo, Katalogavimo, Skaitytojų aptarnavimo, Skaitytojų registracijos, Tarpbibliotekinio abonemento, Skaitytojų aptarnavimo ataskaitos posistemai. Nuo 2009 m. lapkričio mėnesio veiks elektroninė paslauga „Klausk bibliotekininko“. Kompiuterizuoti 23 viešosios bibliotekos filialai, interneto neturi tik Mikalaučiškių filialas. Šalies ir užsienio bibliotekose egzistuoja automatizuotos dokumentų fondų apsaugos sistemos, skaitytojų savitarnos, gražinamų knygų rūšiavimo įranga, kitos modernios technologijos, kurios dėl lėšų trūkumo nėra taikomos Kaišiadorių rajono bibliotekose. Teikiamos dokumentų kopijavimo, spausdinimo, skenavimo būtiniosios paslaugos. Bibliotekos specialistai moko, vartotojus naudotis naujomis informacijos technologijomis, juos konsultuoja.

Vidinės aplinkos analizė

Teisinė bazė. Pagrindiniai, ilgalaikiai bibliotekos veiklos tikslai, uždaviniai ir priemonės numatytos „Kaišiadorių rajono bibliotekų strateginiame plane 2007 – 2014 metams“. Vadovaujamosi Kaišiadorių rajono savivaldybės tarybos sprendimais, Savivaldybės Administracijos direktoriaus įsakymas bibliotekos darbo klausimais. Pagrindinė Kaišiadorių rajono savivaldybės programa, įtakojanti Viešosios bibliotekos veiklą yra Kultūros programa. Savivaldybės funkcijas bibliotekų srityje apibrėžia Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas. Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymas nustato Lietuvos bibliotekų sistemą, ryšius tarp bibliotekų, bibliotekų finansavimą ir valstybinį reguliavimą, apibūdina Lietuvos bibliotekų dokumentų fondą ir jo apsaugą

Organizacinė struktūra. Viešoji biblioteka – centralizuota sistema. Jos struktūrą sudaro 3 skyriai: Skaitytojų aptarnavimo, Vaikų literatūros, Komplektavimo ir knygų tvarkymo; 1 miesto, 23 kaimų filialai. Viešojoje bibliotekoje veikia 8 darbo vietų suaugusių (1 iš jų skirta akliesiems ir silpnaregiams), bei 3 darbo vietų vaikų interneto skaityklos, periodikos skaitykla. Interneto prieigą turi Viešoji ir 23 filialai.

Žmogiškieji ištekliai. Biblioteką administruoja bibliotekos direktorius, vadovaudamasis Kaišiadorių rajono savivaldybės tarybos 2008-04-29 sprendimu Nr. V17-400 „Dėl Kaišiadorių rajono savivaldybės viešosios bibliotekos nuostatų patvirtinimo“ patvirtintais bibliotekos nuostatais. VB direktorės įsakymu 2010-01-04 Nr. V-1 „Dėl Viešosios bibliotekos struktūros, etatų ir darbuotojų atlyginimų koeficientų patvirtinimo“ patvirtinta 49,72 etato, iš kurių 39 – bibliotekiniai. Bibliotekininkai dirba intensyviai: vidutiniškai vienas specialistas per metus aptarnauja 213 vartotojų ir 3858 lankytojus, apskaito 5,8 tūkst. egz. išduotų-priimtų dokumentų, surengia per 30 žodinių ir vaizdinių renginių. Bibliotekose per metus atsakoma daugiau kaip į 10 tūkst. užklausų. Vidutiniškai kasmet kompiuteriniame kataloge įregistruojama per 2 tūkst. bibliografinių dokumentų įrašų ir per 1,2 tūkst. analizinių aprašų. Bibliotekininkai rengia ir įgyvendina projektus, apskaito savo darbą, atsako už materialųjį turtą, vykdo finansines operacijas. Darbo organizavimas, analizė, vertinimas, prognozės vykdomos pasitarimuose. Būtina tobulinti darbuotojų užsienio kalbų gebėjimus bei toliau stiprinti projektų rengimo įgūdžius programų ir fondų daliniam finansavimui gauti, tobulintis strateginio planavimo, rinkodaros, aplinkos analizės srityse. 2010 – 2011 m. pagal projektą „Bibliotekos pažangai“ bus organizuojami bibliotekininkų, konsultantų, IT specialistų mokymai.

Planavimo sistema. Biblioteka savo perspektyvą planuoja atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintas vyriausybinių programų įgyvendinimo priemones: Bibliotekų renovacijos ir modernizavimo 2003 – 2013 metams, Regionų kultūros plėtros, Etninės kultūros plėtros. Trejų metų laikotarpyje bibliotekos veikla planuojama atsižvelgiant į savivaldybės strateginį veiklos planą, kuriame apibrėžiamos programinės ir finansinės bibliotekos priemonių įgyvendinimo sąlygos.

Vadovaujantis strategijomis, bibliotekos padalinių vadovai rengia einamųjų metų veiklos programą, žiniasklaidos priemonėse ir interneto svetainėse skelbia mėnesio renginių planus, kasmet rengia pajamų ir išlaidų sąmatas ir atsiskaito už gautų finansinių asignavimų panaudojimą. Už bibliotekų veiklą atsiskaito steigėjui, Kultūros ministerijai, Nacionalinei Martyno Mažvydo ir Kauno apskrities bibliotekoms, rengiant metinę statistinę ir tekstinę ataskaitas. Rodikliai ir veikla stebima, analizuojama ir aptariama kas mėnesį vykstančiuose bibliotekos specialistų pasitarimuose.

Finansiniai ištekliai. Bibliotekos finansinius išteklius sudaro jos steigėjo ir Valstybės biudžeto lėšos, lėšos surenkamos už mokamas paslaugas bei fizinių ir juridinių asmenų parama. Sėkmingai pasinaudota Kultūros ministerijos programomis, asociacijos „Langas į ateitį“, Informacinės visuomenės plėtros komiteto (IVPK), Nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos LIBIS centro programomis. Bibliotekų kompiuterizavimo programas rėmė Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka ir Kultūros ministerija, viešuosius interneto prieigos centrus finansavo asociacija „Langas į ateitį“ ir Informacinės visuomenės plėtros komitetas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės. Tačiau aktuali yra sparčiai senstančios kompiuterinės įrangos atnaujinimo problema. Lėšos Žiežmarių filialui ir Viešosios bibliotekos patalpų rekonstrukcijai yra numatytos Lietuvos „Bibliotekų renovacijos ir modernizavimo 2003 – 2013 m. programoje“. Yra galimybė šiomis lėšomis pasinaudoti. Kaišiadorių rajono savivaldybės viešoji biblioteka ir jos filialai jau nuo 2008 m. dalyvauja projekte „Bibliotekos pažangai“. 2009 metais pagal projektą „Bibliotekos pažangai“ 8 kaimo filialuose – Darsūniškio, Papartėlių, Talpūnų ir Vilūnų filialuose įkurta viešoji interneto prieiga, o Gudienos, Stasiūnų, Dainavos ir Tauckūnų atnaujinta vieša interneto prieiga. Viešosios bibliotekos ir Žiežmarių miesto filiale interneto skaityklos modernizuotos. Viešojoje bibliotekoje yra 11 kompiuterizuotų darbo vietų vartotojams (viena iš jų skirta akliesiems ir silpnaregiams). Pradėtas nemokamas bibliotekininkų ir vartotojų mokymas (viešojoje bibliotekoje ir filialuose). Viešosios bibliotekos 2010 – 2012 m. biudžete reikia numatyti lėšas, skirtas mokesčiui už interneto ryšį. Dalyvavimas projekte „Interaktyvių elektroninių paslaugų, skirtų leidiniams ir publikacijoms užsakyti bei gauti viešosiose bibliotekose plėtra“ bus vykdomas 2009 – 2011 m. Projekto indėlis – elektroninių paslaugų programinė įranga už 160 tūkstančių litų. Savivaldybės indėlis – 10 bibliotekos darbuotojų mokymai ir gauto turto draudimas. Per Kultūros ministerijos naujų dokumentų bibliotekoms įsigijimo programą, knygoms Viešajai bibliotekai pirkti 2008 m. buvo skirta 87,4 tūkst. Lt, po 2,44 Lt 1 gyventojui, o 2009 m. valstybės finansavimas sumažintas, skirta tik 32,4 tūkst. Lt, tai yra 0,9 Lt 1 rajono gyventojui. Riboti biudžetiniai asignavimai funkcijoms vykdyti: naujiems dokumentams ir duomenų bazėms įsigyti, periodikos leidiniams prenumeruoti, sutartims su internetu bei kompiuterinės įrangos priežiūros paslaugų tiekėjais sudaryti, turtui drausti ir apsaugoti, diegti filialuose LIBIS, kompiuterinei ir programinei įrangai atnaujinti, specialistų kvalifikacijai kelti. Už mokamas paslaugas surinktos lėšos naudojamos paslaugų palaikymui ir plėtrai.

Vidaus darbo kontrolė. Bibliotekos veiklą reglamentuoja bibliotekos, jos padalinių nuostatai ir darbuotojų pareigybių aprašymai. Vidaus darbo kontrolė vykdoma vadovaujantis bibliotekos direktoriaus įsakymu patvirtinta tvarka, vidaus darbo tvarkos taisyklėmis ir atskirų darbo procesų organizavimo reglamentais bei taisyklėmis. Viešosios bibliotekos ir jos padalinių bibliotekinio darbo kontrolė vykdoma pagal parengtą viešosios bibliotekos veiklos planavimo ir atsiskaitymo tvarką.

SSGG analizė

Stiprybės.

1. Gera dislokacija.
2. Funkcionali struktūra.
3. Viešoji biblioteka yra didžiausia dokumentų fondais biblioteka rajone.
4. Diegiama LIBIS.
5. Biblioteka teikia nemokamas ir mokamas paslaugas vartotojams.
6. Biblioteka per įvairius šalies fondus ir programas projektinio finansavimo būdu veiklai pritraukia vidutiniškai 5-10 tūkst Lt.

7. Aktyvūs rėmėjai (2 %) savo pajamų skiria bibliotekos veiklai remti.
8. Susiformavę bendradarbiavimo ryšiai su įvairiomis profesionalaus meno, kultūros institucijomis.

Silpnybės.

1. Nepakankamai finansuojamas dokumentų fondo kaupimas.
2. Pasenusi bibliotekos materialinė bazė.
3. Bibliotekos pastato būklė nesudaro būtinų sąlygų efektyviam įstaigos darbui.
4. Nepilni darbuotojų etatai neužtikrina bibliotekų prieinamumo.
5. Nepakankama tarpžinybinė bibliotekų sąveika komplektavimo, bibliotekinio darbo naujovių, pasikeitimo vartotojams naudinga informacija srityse.
6. Žemas bibliotekininko apmokėjimo už darbą vidurkis neskatina jaunų specialistų įsidarbinti.

Grėsmės.

1. Sparčiai kintant visuomenės informacijos ir žinių poreikiams kyla jų nepakankamo patenkinimo pavojus.
2. Diegiant naujas informacines technologijas kyla pavojus, kad darbuotojų kvalifikacija neatitiks būtinų reikalavimų.
3. Neužtikrinus informacinių technologijų plėtros, didės skirtumas tarp visuomenės poreikių pasiekti reikiamą informaciją bei sudaromų galimybių ja naudotis.
4. Nesutvarkius fizinės bibliotekos patalpų infrastruktūros, vartotojai praras galimybę patogiai, laisvai ir sistemingai dirbti bibliotekoje.

Galimybės.

1. Efektyvus struktūrinių fondų ir programų įsisavinimas.
2. Elektroninių paslaugų visuomenei plėtra.
3. Rajono visuomenės poreikius atitinkančio dokumentų fondo formavimas.
4. Bibliotekininkų kvalifikacijos kėlimas. Projektas „Bibliotekos pažangai“ sudaro galimybes 2010 – 2011m. mokytis bibliotekos specialistams ir vartotojams.

Strateginio tikslo pavadinimas. Transformuoti tradicinę biblioteką į atvirą, modernų žinių, kultūros ir edukacijos centrą su kintančiu paslaugų spektru, aukšta aptarnavimo kultūra.

Kodas

01

Strateginio tikslo aprašymas. Kaišiadorių rajono savivaldybės viešoji biblioteka susideda iš 3 skyrių, 1 miesto, 23 kaimo filialų tolygiai išsidėsčiusių rajone. Bibliotekoje – 49,72 etato, iš jų - 39 bibliotekinis specialistas (66,7%) su bibliotekiniu išsilavinimu. Transformuojant tradicinę biblioteką į modernią, veiklos rodikliai gerėjo. Lankytojų skaičius nuo 127 tūkst. (2001) išaugo iki 150 tūkst. (2009). Knygų fondai per 10 metų atnaujinti tik apie 26,8%. Viešoji biblioteka ir Žiežmarių filialas laukia Kaišiadorių rajono savivaldybės strateginiame 2009-2011 metų veiklos plane numatytos renovacijos ir bibliotekos statybos. Prieiga prie interneto išsiplėtė: VB ir 23 filialai (96 proc.) turi 144 kompiuterizuotas darbo vietas, iš jų 102 kompiuterizuotos darbo vietos vartotojams. Darbuotojai konsultuoja vartotojus paieškos internete, informacijos kopijavimo iš interneto, elektroninio pašto kūrimo ir kt. klausimais, pradėta organizuoti kompiuterinio raštingumo kursus gyventojų grupėms. Viešosios bibliotekos vartotojai gali naudotis ne tik internetu, bet ir prenumeruojamomis duomenų bazėmis: LITLEX, Nacionaliniu bibliografijos duomenų banku (LNUDB), EBSCO Publishing duomenų bazėmis, LNB ir LIBIS katalogais. VB 2009 m. prie EBSCO duomenų bazės buvo prisijungta 60 kartų, peržiūrėta 525 aktai, LITLEX duomenų baze naudojosi 14 dienų, peržiūrėta 35 aktai. Sukūrus optimalų bibliotekų tinklą, neįdiegta Lietuvos integrali bibliotekų informacijos sistema (LIBIS) 24 filialuose, nelygiavertė filialų teikiamų paslaugų kokybė. Siekiant suteikti kokybiškesnes paslaugas vartotojams, bus tobulinama turimos informacijos sklaidos vartotojams sistema, stiprinami partnerystės ryšiai su informacijos išoriniais teikėjais,

teikiamos interaktyvios paslaugos, kaupiami ir saugomi bibliotekų fondai, integruojamasi į pasaulio bibliotekų tinklus, leidžiami leidiniai, dar labiau plečiamos visuomenės priėjimo prie interneto viešosiose bibliotekose galimybės. Per kultūrinius, informacinius, edukacinius renginius, skaitymo skatinimą aktyvūs skaitymas, gerės informacinis raštingumas ir bendroji kultūra.

Įgyvendinant šį strateginį tikslą dalyvauti Nacionalinėse programose:

- **Bibliotekos pažangai**. Projekto tikslas – užtikrinti visiems Lietuvos gyventojams galimybę nemokamai naudotis kompiuteriais ir internetu, mokytis bei gauti reikalingas konsultacijas Lietuvos viešosiose bibliotekose. Paramą projektui suteikė Bilo ir Melindos Geitsų fondas ir Lietuvos Vyriausybė. Projektą rengia Lietuvos nacionalinė M. Mažvydo biblioteka, jį koordinuoja Kultūros ministerija.
- **Skaitymo skatinimo programa**. Pagrindinis programos tikslas - skatinti įvairaus amžiaus ir socialinių grupių gyventojus daugiau skaityti, gerinti jų skaitymo įgūdžius, taip pat kelti skaitymo prestižą . Skaitymo skatinimo programa bus įgyvendinama 2006 – 2011 metais.
- **Lietuvos Respublikos bibliotekų integralios informacinės sistemos LIBIS kūrimas**. Programos tikslas - pagerinti vartotojų aptarnavimą informacinės visuomenės kūrimo sąlygomis bei siekiant sukurti efektyvią kompiuterinę ir informacinę infrastruktūrą.
- **LR Kultūros ministerijos programa „Visuomenės informacinis aprūpinimas ir viešosios informacijos sklaida“**. Programos tikslas – atnaujinti bibliotekų fondus.

Dalyvauti Kaišiadorių rajono savivaldybės Kultūros programoje.